

Eseu despre simbolismul european si romanesc

Simbolismul este un curent literar aparut in Franta, ca reactie impotriva parnasianismului, a romantismului retoric si a naturalismului, promovand conceptul de poezie moderna. Considerat din perspectiva social-istorica, simbolismul apare ca produs si expresie a starii de spirit generate de agravarea contradictiilor societatii capitaliste de la sfarsitul secolului al XIX-lea. Numele curentului a fost dat de poetul Jean Moreas, care in 1886, a publicat un celebru articol-manifest, "Le symbolisme". In acelasi an s-a constituit gruparea care s-a autointitulat "simbolista" si in fruntea careia s-a gasit poetul Stephane Mallarme. Tot atunci, Rene Ghil infiinteaza scoala "simbolist-armonista", devenita apoi "filozofico-instrumentista". Alti poeti de orientare antiparnasiana il considerau sef de scoala pe Paul Verlaine; ei si-au luat, in semn de sfidare, numele de "decadenti". Reprezentanti de frunte ai decadentilor sunt Arthur Rimbaud, Tristan Corbiere, Jules Laforgue. Acesti poeti si multi alti incepusera sa scrie cu mult inainte de constituirea gruparilor in care s-au incadrat. Astfel, elemente ale curentului simbolist au luat nastere nu in 1886, ci mult mai devreme, cuprinzand pe toti poetii de orientare antiparnasiana, uniti in efortul de a descoperi esenta poeziei.

Curentul parnasian, aparut la inceputul celei de a doua jumatati a secolului al XIX-lea, ca reactie impotriva romantismului, dusese versul la perfectiune formala, dar deliricizase poezia, golind-o de emotie. Simbolismul restituie poeziei sensibilitatea si emotia, insa nu la modul direct (pe calea efuziunii spontane, prin enunturi de idei, descrieri sau naratiune), ci recurgand la aluzie, la analogie, la sugestie, utilizand un limbaj poetic inedit, comunicand indeosebi senzatii neobisnuite, stari sufletesti imprecise, vagi, vapoaze.

Poezia simbolista romaneasca apare la sfarsitul secolului al XIX-lea, perioada macinata de adanci contradictii sociale. Pe fondul inapoierii industriale si al unei agriculturi ce mai pastra ramasite feudale, contradictiile dintre clase se ascut. Creatia literara de la sfarsitul secolului trecut si inceputul secolului nostru exprima o stare de spirit antiburgheza. Scriitorii devin tot mai sensibili la suferintele "dezmostenitorilor", ei dezvaluie exploatarea si asuprirea, comunica exasperarea provocata de monotonia vietii provinciale din acea vreme. Ca si in Franta, simbolismul este si la noi produsul orasului, el se naste impotriva inflatiei de poezie minora a epigonilor eminescieni si a semanatorismului, cum facea abuz de teme morale, de limbaj taranesc, de "taranism sectar" (Ovid Densusianu). Reprezentatii curentului vor fi simbolisti si "decadenti": cele doua fete ale miscarii simboliste apar, interferente, la Stefan Petica, D. Anghel, Ion Minulescu, D. Iacobescu, George Bacovia.

"Simbolismul romanesc parcurge o etapa estetic-teoretica, incepand din 1880, prin Al. Macedonski, o perioada de cautari si experiente (1892-1908), una de plenitudine (1908-1914) si, in sfarsit, una de declin (1914-1920)" - Lidia Bote

Poezia romaneasca premergatoare simbolismului nu-si pierde lirismul asa cum s-a intamplat cu poezia parnasiana franceza, ci, dimpotriva, ea s-a inviorat sub pana lui

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Eminescu, Macedonski si Cosbuc. Mihai Eminescu a insemnat, istoriceste, pentru poezia romaneasca ceea ce a insemnat Baudelaire pentru poezia franceza. De aceea, s-a spus ca simbolismul romanesc deriva din Eminescu si ca, in faza lui initiala, este eminescianizat. Mihai Eminescu, desi format la scoala romantica germana, sub impulsul "spiritului epocii" vine in poezie cu o muzica apropiata de cea simbolista ("Melancolie", "Se bate miezul noptii"). Faptul e de inteles, dat fiind ca unul din izvoarele simbolismului a fost tocmai romantismul german. Curentul simbolist romanesc este eterogen, de aceea avem multi reprezentanti: stefan Petica, Iuliu Cezar Savescu, D. Anghel, I. Minulescu, G. Bacovia, D. Iacobescu, I.M. Rascu, Emil Isac, Al.T. Stamatiad, N. Davidescu, Elena Farago. Ceea ce au comun este efortul de a largi tematica poeziei, prin exploatarea universului urban, si de a innoi expresia lirica.

Ideologia si estetica simbolismului Simbolismul reprezinta o reactie antipozitivista si antirationalista. Poetii simbolisti vor prelua din scolile anterioare tot ce se potrivea spiritului lor nelinistit si dornic de "altceva" decat ceea ce le putea oferi mediul ambiant si vor fi receptivi la tot ce este nou in domeniul filozofiei, al picturii, al muzicii, al stiintelor si al artelor in general. Sunt pretuiti in special Vilon, Racine, Chateaubriand, Nerval, Lamartine. Simbolisti preiau idei filozofice din Fichte, Hegel, Schelling, Schopenhauer, sunt atrasi de poezia lui Novalis, a lui Poe si Whitman, de arta orientala. Avand multe asemanari cu simbolismul francez, simbolismul romanesc nu este o simpla varianta a lui. El a aparut si s-a dezvoltat in cu totul alte conditii social-istorice si mai ales in cu totul alt context literar. Simbolismul romanesc nu a avut un caracter antiparnasian, ci si-a asimilat parnasianismul.

Simbolul Termenul de "simbolism" provine din cuvantul grecesc "symbolon", intrat in limba prin filiera franceza. Simbolul este un substituent, el inlocuieste expresia directa, vorbirea notionala, mediind cunoasterea pe calea analogiei si a conventiei. O data cu evolutia limbajului, simbolul a devenit tot mai complex, folosindu-se in toate domeniile culturii, iar in literatura este un mod de constituire a imaginii artistice.

Simbolul literar concentreaza in imagini elemente ale realului cu un grad mai mic sau mai mare de generalizare. In cuprinsul romantismului, simbolul ramane insa, ca in literatura premergatoare nu se diferentiaza foarte net de alegorie. In simbolism raportul dintre simbol si realitate este sugerat. Curentul de diferentiaza de alte curente tocmai prin faptul ca da imaginilor poetice functia implicita si nu explicit simbolica.

Sugestia La baza tehnicii simboliste sta sugestia, corespondentele, clar-obscurul, spleen-ul, starea de inefabil, simbolul se realizeaza prin sugestie, de aceea Baudelaire numea poezia "o specie de vrajitorie evocatoare". Rolul sugestiei in realizarea simbolurilor este foarte mare. Mallarmé sustine ca "a numi un obiect este a suprima trei sferturi din placerea poemului" si adauga "a sugera, iata visul!". Urmand acest principiu, poetii simbolisti nu descriu, nu nareaza, nu relateaza. Ei resping anacdotica, fabula, reportajul. D. Anghel nu descrie florile, in volumul "in gradina", nici stefan Petica fecioarele, in "Fecioara in alb". Ei comunica mai ales senzatii (olfactive, vizuale) corespunzatoare unor stari sufletesti. Ion Minulescu descrie corabii mari, insule, faruri spre a-si exprima aluziv, pe cale

de sugestie, dorul de calatorii, tentatia departarilor.

Correspondentele sunt un mod de sondare, de luminare a zonelor ascunse ale realitatii. Ideea fundamentala a simbolismului consta in exprimarea unor raporturi intre eul poetului (universul mic) si lume (universul mare) care se traduc la nivelul receptivitatii prin simboluri. Ele tind sa exprime relatiile ce exista, pe baza unor afinitati secrete, intre partile componente ale totului cosmic, in categoria corespondentelor intra si analogiile dintre senzatii, emotii, imagini de naturi diferite.

Principiul corespondentelor audio-vizuale este cunoscut din secolul al XVII-lea. Mai tarzi, Voltaire va descoperi analogii intre tonurile muzicale si cele ale culorilor. Liszt si Berlioz au sesizat si ei legaturi intre sunet si culoare. Fizicianul german Hermann von Helmholtz (1821-1894) a dovedit stiintific existenta unor relatii intre senzatii vizuale si cele auditive. Exista deci, obiectiv, corespondente intre senzatii, intre elemente ascunse ale universului, intre sunet si culoare. Aceasta descoperire a fost formulata in epoca simbolista si ea s-a numit "auditie colorata".

In poezie, descoperirea corespondentelor apartine lui Baudelaire (*Correspondances*-*Les fleurs du mal*). Poezia are ca punct de plecare credinta ca exista o unitate a lumii in temeiul careia senzatii de ordin diferit comunica intre ele: "Parfum, culoare, sunet se-ngana si-si raspund". Taina aceasta adanca nu se ofera ochiului comun, care observa numai exterior lumea, ci aceluia inzestrat cu facultati superioare, al artistului. Poetul devine demiurgul care creeaza lumea din cuvinte menite sa sugereze idei fundamentale, principii metafizice (Mallarmé). Rimbaud, in poemul "Vocale", dezvolta ideea unor corespondente intre culoare si sunet: A-negru, E-alb, I-rosu, U-verde, O-albastru. Este ceea ce se cheama sinestezie (mijloc prin care sunt puse in relatie de echivalenta realitati receptate de simtiri diferite; transferul elementelor, specific sinesteziei, este metaforic). Pentru Ghil, dimpotriva, I este albastru, O-rosu. In concluzie, la baza simbolismului sta aceasta osmoza dintre poet si lumea din jur, dar nu in sensul cautarilor de analogii usor de stabilit intre starea de spirit si natura, ca in poezia populara sau la romantici, ci in sensul ca simbolistii vad in sufletul individual chintesenta vietii cosmice, a palpitului vital existent in intreaga natura.

Muzica Simbolistii vor plasa in lumea de obiecte si fenomene starea de inefabil, de taina, care nu poate fi descrisa si expusa, ci numai sugerata, astfel arta simbolista se apropie atat de mult de muzica. Au pledat pentru muzica Verlaine-"muzica inainte de toate", Mallarmé-face distinctie intre valoarea muzicala si cea notional-poetica a cuvintelor, Macedonski, pentru care "arta versurilor este arta muzicii". Cuvintele capata nuante subtile, ele devin muzica. Cateva poezii simboliste au fost puse pe note-"Canta un matelot" a lui I. Minulescu, "Note de primavara" a lui G. Bacovia.

Istrumentalismul face confuzie intre muzicalitate si sonoritate, precum Ghil, uneori Macedonski, Minulescu. Este subliniata si o muzica interioara la Bacovia, care a asimilat muzica, in sensul ca ea sugereaza stari de spirit, in timp ce la Minulescu ea ramane adesea exterioara.

Prozodia Marea invocatie a simbolistilor in materie de prozodie o constituie introducerea in poezie

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

a versului liber,insa nu toti poetii simbolisti au renuntat la versificatia clasica(Mallarme,Verlaine,Rimbaud).in Franta versul liber a fost introdus de Gustave Kahn.Rene Ghil utilizeaza si el versul liber,incercand sa substituie sensul notional al cuvintelor expresivitatea lor muzicala.Versul clasic apare multor poeti simbolisti ca insuficient,rima este considerata ca o simpla conventie,de aceea,ei ajung la concluzia ca sfoara asimetrica,cu versificatie libera,in ritm variabil,corespunde muzicii interioare.Versul liber produce efecte muzicale deosebite. Poemul "Hinov"al lui Macedonski renunta la versul liber,sub motivul ca aceasta prezinta pericolul alunecarii spre proza ritmica.in poezia romaneasca versul liber se deosebeste la Ov. Densusianu,I. Minulescu,T. Arghezi,L. Blaga.

Poetii simbolisti au dat importanta problemelor de forma,ritm,creand cele mai savante armonii verbale,pauze,asonante si refrenuri.La unii se ajunge la un joc gratuit,de pura virtuositate,degenerand in formalism,manierism.in simbolismul romanesc nu au luat insa amploare aceste forme,el nu este nici mistic,nu cultiva pe scara larga,nici decadentismul propriu-zis.Eminescianizat la inceput,sentimental,decorativ,stilizat,simbolismul romanesc dobandeste o nuanta expresionista in unele versuri ale lui Bacovia si Saulescu.

Alexandru Macedonski-teoretician al simbolismului La revista "Literatorul" 1880, Al. Macedonski deschide calea noii orientari artistice.Teoretizand simbolismul, el a dovedit totodata gust si simpatii pentru mai toate celelalte curente literare cu caracter novator.Adordand, inainte de 1880,problema artei romantice si a celei simboliste,Macedonski sustine ca poetul nu este decat un instrument al senzatiilor primite de la natura,pe care le transmite apoi in formulari inedite;poezia ii apare ca o revarsare a sentimentului.Poetul accentua,astfel,latura romantica a poeziei.Dupa 1890,in "Arta versurilor",el releva faptul ca poezia are o muzica interioara,care este altceva decat muzicalitatea prozodica.Ideea va fi reluata in "Poezia viitorului"(1892) ,in care se afirma ca poezia este muzica si imagine,"forma si muzica".Originea ei s-ar gasi in misterul universal.Poezia ar avea "o logica proprie",ea "tinde sa se deosebeasca de proza,creandu-si un limbaj al ei propriu".Alteori,sustine ca poezia nu are o legatura directa cu cugetarea:"domeniul poeziei este dar departe de a fi al cugetarii.El este al imaginatiunii".intr-un alt articol "Despre poema",releva ca a fi poet inseamna a simti:poezia sa destepte cugetarea,nu sa fie ea insasi cugetare. Macedonski pledeaza pentru sinteza lirica si,poema trebuind sa cuprinda stari spirituale-limita,sa fie "insasi inima omului".Iata-l deci pe poet optand pentru adevarata poezie;asa se explica rezervele pe care le va manifesta in momentul cand simbolismul devine,in parte,extremist si decadent.Dupa Macedonski,"decadenta nu tine seama de principiile fundamentale ale naturii omenesti si ale naturii inconjuratoare"(Decadentismul).Dupa 1900,Macedonski il va critica pe Mallarme pentru obscuritate in poezie,astfel ca cel care a incercat sa explice simbolismul , deschizandu-i portile "simbolismul este numele modului de a se exprima prin imagini,spre a da nastere,cu ajutorul lor,ideii",spre batranete vorbeste despre echilibrul clasic,considerand simbolismul "livresc si mimetic".

Ovid Densusianu Un alt teoretician si sustinator al simbolismului este Ovid Densusianu(intemeietorul revistei "Viata noua"1905-1925).Simbolismul lui Densusianu este polemic prin atitudinea de combatere a epigonismului eminescian si a semanatorismului,prin proclamarea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

principiului libertatii si a progresului in arta. Densusian cerea o literatura noua,afirmand ca specificul national nu este un monopol al samanatoristilor,ci apare in orice opera scrisa de romani;el nu se gaseste numai la tara,este prezent si in mediul citadin,adica pretutindenii in spatiul romanesc. Directorul "Vietii noi" pledeaza pentru o arta adresata celor initiati,prin aceasta urmarind nu izolarea artei de popor,ci ridicarea maselor la nivelul elitelor,pentru ca, in acceptia lui,"arta pentru arta" inseamna "arta inalta".

Simbolismul,asa cum il intelegea Densusianu,trebuia sa reflete viata in desfasurarea ei, viata totala.Densusianu vorbeste si despre influenta lui Wagner asupra simbolismului,fapt comentat,de altfel,de Macedonski,stefan Petica,Tr. Demetrescu,iar I. Minulescu il numeste direct pe compozitorul german in versul "De ce  ti sunt ochii verzi-culoarea wagnerienelor motive".

Teme si motive simboliste in diversitatea ei,tematica poeziei simboliste exprima,in ultima analiza,o atitudine nonconformista,de inaderenta la o lume prozoica, mercantila,filistinizata.Poetii simbolisti recurg la proza de damant,destanuie starea de "spleen",de solitudine,"nevroze"sustinute de o intreaga recuzita caracteristica simbolismului,care voaleaza suportul imediat al acestor stari,izvorate din neacceptarea lumii date.Atitudinea fata de societate rezulta din felul in care se reflecta in versuri-indirect-conditia poetului si a poeziei.Conflictul cu societatea poate exista in stare latentă,si atunci poetul este insinuant,sau el se manifesta fatiş,efectul artistic fiind iesirea din simbolism:totala sau partiala.in majoritatea cazurilor se autoinfatiseaza ca suflete obosite,deprim te(D. Iacobescu),pentru ca poezia este platita cu bulgari de noroi(I. Minulescu),de aici starea de spleen:"Sunt obosit , Doamne,si putred ca un veac/Ce,ingrasat cu aur,cu fard si cu minciuna,Tanjeste melancolic si-astept sa apuna,/Simt nad ca-l stapaneste o boala fara leac"(D. Iacobescu).Apare si ideea de geniu trist,inchis "in cerc barbar si fara sentiment"(G. Bacovia).

Conditia poetului si a poeziei include un patos antifilistin,in creatia lui Macedonski,Emil Isac,George Bacovia,un anume sentimentalism umanitarist in lirica lui I.C. Savescu,Tr. Demetrescu,st. Petica,I. Minulescu,Mihai Cruceanu.Existenta poetului se consuma intr-un climat ostil,fixat pe doua coordonate:o atitudine protestatara,motivata psihologic,izvorata dintr-o stare de oboseala,din sentimentul sfarsitului de veac si al declinului,din repulsie fata de stereotipia vietii cotidiene(st. Petica,I.C. Savescu,I. Minulescu)pe de o parte;constiinta nedreptatii sociale si aspiratia la "alta lume"(Tr. Demetrescu,M. Saulescu,Emil Isac,George Bacovia),pe de alta parte.

Traian Demetrescu este un poet al proletariatului,Mihai saulescu va prevesti, justitiar,transformarea sociala;copiii isi pierd copilaria din cauza mizeriei,in poezia lui Emil Isac,iar Bacovia exprima dorul "de vremuri mari".Serenada muncitorului izovaste din starea de neliniste a filozofului proletar,care va canta "Serenada cea din urma",in credinta implinirii idealului de libertate.Poezia lui Bacovia contine accente de protest si ironie,din ipostaza unui damn t,sau,in tonalitate de imn,implica accente luminoase si optimiste:"Sa mai surad numai o clipa,/Sculati ai muncii proletari".

In sfera socialului se inscrie si poezia orasului,indiferent daca este targ sau mare oras;mediul urban zdrobeste individualitatea.Despre orasul mic,care osifica spiritele, au scris

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Macedonski, Mircea Demetriad, Minulescu, Tr. Demetrescu si mai ales Bacovia. In ambianta orasului, poetii sunt damnati, lumea agonizeaza, orasul este impovarat de tristeti, este blestemat: "S-auzi tusind o tuse-n sec, amara, / Prin ziduri vechi ce stau in daramare". Targul bacovian este dezolat, cartierele "democratice", chiar si gradanile publice, unde canta fanfara militara, nu pot indemna decat la resemnare. Daca orasul proviancial este spatiul angoasei si al spleen-ului, si aglomerarile urbane provoaca acelasi sentiment de pustiu si tristete: "Orasul luminat electric / Dadea fiori de nebulie- / Era o noapte de septembrie / Atat de rece si pustie" (George Bacovia). La M. Saulescu, cetatea moderna este si locul unor urias energii. Emil Isac in "Sirena fabricii" si M. Cruceanu in "Seara de cetate" surprind marele oras in preajma primului razboi mondial. Marele oras a fost de fapt cantat in stil modern pentru prima oara de Macedonski, in "Rondelul Parisului-iad". Universul social cuprins in orasul strain si neprielnic genereaza izolarea morala, constiinta vidului, deruta interioara. In singurarea si spleen-ul sunt motive generate de orizontul inchis al orasului.

Motivul singuratatiei descinde din romantism. In simbolism el isi pierde grandioarea, nu este clamat, devine elegiac si intim. Stefan Petica ii da o dimensiune tragica: "Batui la portile straine, / si-nchise poetile-au ramas". Nota de singuratate este imbogatita cu melancolia tacerii, cu gesturi nehotarate, cu tristeti apasatoare, la D. Anghel. Bacovia se simte pribeag pe pamant, odaia il sufoca precum sicriul. O cauza a exibilitatii si a agitatiei este starea de gol in care linistea devine apasatoare sau provoaca stari nelamurite: "Eu stau, si ma duc si ma-ntorc", "Stau singur in cavou", "Singur, singur. singur", "Eu singur cu umbra". Efectul singuratatiei este melancolia si spleen-ul, "Motivul spleen-ului presupune un amestec de plictiseala profunda, dezolare si tristete abstracta, fara ca poetul sa ajunga la deceptie si pesimism propriu-zis, ca in romantism" (Lidia Bote).

In literatura universală, spleen-ul simbolist a fost exprimat pentru intaia data de Baudelaire. La noi, st. Petica, M. Saulescu interpreteaza acest motiv in versuri sonore nu intotdeauna adecvate naturii lui, in timp ce Iacobescu si Bacovia il comunica la modul autentic. Lidia Bote considera spleen-ul poetilor simbolisti romani ca o prelungire a dorului poeziei populare, complicat insa la nivelul existentei urbane. Stefan Petica scrie: "Mi-e dor de-un cantec plin de jale, / De-o adiere parfumata". La Tr. Demetrescu starea de farmec este si ea asociata cu "jalea unui dor pribeag". Simbolismul cultiva un rafinament al senzatiilor si al emotiilor, obtinut prin poetizarea vietii urbane sau transfigurarea unor taramuri exotice, necunoscute. Starea este de reverie, poetii simbolisti sunt atrasi, in evadarile lor, de mister, de dorinta de a se elibera din mediul inchis, apasator.

In poezia europeana, Maeterlinck este cel care a cultivat cu mai multa perseverenta misterul. La noi, acesta apare mai mult in literatura psihologica, enuntat ca la D. Anghel si st. O. Iosif, sau exterior, ca in declamatiile retorice ale lui I. Minulescu.

Evadarile, tentatia avantarii spre mari departari cu miraje si taramuri misterioase, intr-o imagistica imprecisa, constituie o adevarata categorie tematica in simbolismul romanesc. Reprezentativ in acest sens este I. Minulescu, poet al marilor plecari, cu obsesia exotismului, atractia catre zonele

sudului,tropicale sau extrem-orientale,cu vegetatii luxuriante.

Marea plecare o initiaza in sa, in poezia noastra, Macedonski: "intindeti panzele, baietii.../Un vant subtil se ridica,/Albastra mare se despica". D. Anghel este atras de necunoscut, Davidescu calatoreste fara tinta, M. Saulescu este chemat de departarile eterne, pe st. Petica il atrage Levantul, Minulescu cutreiera Mediterana, Antilele, Macedonski-Orientul arab. Nordul ii atrage pe D. Anghel si I. C. Savescu. Exotismul se realizeaza si prin vocatia pentru atmosfera de legenda si de mister, poetii manifestand interes pentru feeria de ev mediu. Sunt invocate castele, castelene. Pe de alta parte, in scrieri ca poemul dramatic "Solii pacii" (st. Petica) si poezia "Cu sufletul si noaptea" (M. Saulescu) se realizeza fuziuni ale simbolismului cu basmul, inspiratia fiind autohtonizata.

Natura Spre deosebire de poezia romantica, natura nu mai este subiect, ci stare sufleteasca, exprimata muzical ori cromatic, sau decor. Astfel, parcul, gradina, statuile, orizonturile marine sunt prezentate static. In jurul obiectelor plutesc muzica si parfumul, in spatii nedefinite, ca si in poezia lui Baudelaire; poetii isi propun sa dezvaluie "corespondentele" din natura. Perceptia vizuala a naturii ii apropie de impresionisti, in sensul estompării conturilor sub impresia luminii. Simbolistii canta amurgurile subordonate starilor afective; tonul unora este in sa explicativ: st. Petica marturiseste ca, asa cum se stinge seninul zilei "asa pierit-a caldura altor zile bune" Davidescu, in "Inscriptii", Iacobescu, in "Quasi", evoca amurgul pe fluviu, Elena Farago canta "soaptele amurgului". Bacovia devine un "liric al culorilor", auditiile lui sunt colorate (sinestezie). Natura lui Bacovia este parent statica, in sa in realitate toamna plansul, golul, somnul, frigul, caldura, rasul, ploaia se misca intocmai fiintelor vii. Culorile dominante sunt senusiul, negrul, albul; culorile obsesiei; rosul, violetul, galbenul, expresii ale starilor anxioase. Ploaia si toamna ii strivesc sensibilitatea.

Motivul ploii- incepand cu Macedonski ("Cantecul ploaiei")- si al toamnei apare la toti simbolistii. Critica a semnalat ecouri eminesciene in poezia toamnei. Sonetele lui Eminescu in care toamna constituie peilej de aduceri-aminte, intr-o lumina sura, filtrata de soare, se prelungesc in poezia lui Al. Petroff, Tr. Demetrescu, st. Petica: "O, lasa toamna care piere/Graiul dulcilor poveste". La Ion Pilat apra, in poezia toamnei, trecutul, iubirea pierduta, dar si bogatul rod al toamnei, percept vizual si olfactiv. Poezia toamnei va excela in sa in lirica bacoviana, coplecind intregul univers "Lacustra". Sentimentul ploii auce stari depresive: "Ce melancolie,/Ploua, ploua, ploua", pana la enervarea exasperanta: "O bolnava fata vecina racneste la ploaie razand". Sentimentul de sfarsit de lume legat de ploaia abundenta apare si in poezia lui Emil Isac, M. Saulescu: "Ploua-ncet si nu inceata" (E. Isac). La I. Minulescu, sentimentul ploii intra in analogie cu existenta stereotipa: "Umede de-atata ploaie,/Oraseni pe trotuare/Par papusi automate...". Alteori, la I. Minulescu, isi face loc nota joviala, usor estetizata si exterioara: "Ploua gris ca-intr-o stampa japoneza". N. Davidescu sugereaza o lumina bolnava, lumina felinarelor invaluite-n ploaie, in timp ce Iacobescu traieste intens sentimentul ploii: "Afara ploua, ploua.../Prin portile deschise/Se vede cimitirul in mine". De la tratarea anecdotica pana la trairea dramatica, cu descoperirea sentimentului "tarziului" si al "pustiului", pulverizand categoriile de spatiu si timp, se dezvaluie drama nerealizarii ("Tarziu clivirul moare", "cantecul geme tarziu", "va fi tarziu in ziua aceea", "si tare-i tarziu si n-am mai murit", "s-

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

asculti pustiul", "pierdut in muzeul pustiului", "pierdut intr-o provincie pustie"-G. Bacovia).

Exista si spleen-ul de iarna, spectacolul ei este lugubru, nevroza generand adevarate stari de delir: "Hau, hau, departe la stele-ghetate". Iarna, cerul este de plumb, ca si toamna: pustiul se lateste si peste lume ninge "ca-ntr-un cimitir". Peisajul bacovian contine frecvent elemente de contrast cromatic. In "Tablou de iarna", de exemplu, cele doua suprafete, campul abatorului si patinoarul dau dimensiune elementului biologic in opozitie cu puritatea naturii, a zapezii: "Ninge grozav pe camp la abator/si sange cald se scurge pe canal;/Plina-i zapada de sange animal-/si ninge mereu pe-un trist patinor..." (G. Bacovia)

Primavara va fi si ea generatoare de nevroze. Culorile crude, soarele anemic ii strivesc poetului nervii. De aceea, va exclama: "Trupul ce-ntreg ma doare" (G. Bacovia). Alteori, primavara este receptata intr-un alt registru, cu toate simturile: "o picatura parfumata, cu vibrari de violet". Amestecul de anotimpuri creeaza o stare de ambiguitate intr-o abandonare voita, in care sentimentul mortii porneste din ideea descompunerii (D. Iacobescu).

Iubirea Simbolistii nu incadreaza tematica iubirii in contextul naturii. Cele doua elemente nu formeaza, ca la romantici, un tot. Poetii vor gasi insa corespondente in comunicarea sentimentelor. Ei vor exprima uneori si direct sentimentul, implicand trairi intense, manifestate prin reactii vitaliste (Macedonski) sau maladive (Bacovia). Predilectia pentru parfumuri si muzica este de ordin vital. Macedonski, M. Saulescu, st. Petica iubesc viata, sunt insetati de ea. Ei canta energiile cosmice, iar procesul lancezirii, ca si cel al anemiei sau al nevrozei devin rareori traire propriu-zisa, ramanand simpla maniera.

Al. Macedonski publica, in 1886, in "La Walonie", o poezie. "Nevroza", si pe urmele lui, st. Petica, N. Davidescu, I. Minulescu scriu si ei "nevroze". La D. Iacobescu starea de nevroza este autentica, iar la Bacovia atinge nuante de delir. Erotica simbolista, pe langa motivul nevrozei, implica si un univers floral. Femeia este hieratica, se misca intr-o lume dematerializata sau nostalgia prezentei ei desteapta senzatii olfactive, ca la st. Petica, pentru care faptura iubita este "o raza parfumata". Un univers floral bine cunoscut aduce volumul "in gradina", a lui D. Anghel; florile amintesc de cei morti, de statornicia in dragoste.

In poezia de dragoste, Bacovia pastreaza ecouri eminesciene sau, gesticuland, rasul se amesteca cu plansul; alcoolul, tremurul, suspiciunea, spaima, nevoia de ocrotire isi fac loc pe rand: "Deschide, da drumul, adorato,/Cu crengi si foi uscate am venit", "Asculta, tu, bine iubito,/Nu plange si nu-ti fie teama,/Asculta, cum greu, din adancuri,/Pamantul la dansul ne cheama". Este subliniata latura intimista a poeziei de dragoste, prin prezenta obiectelor-intalnita mai intai la Macedonski si cultivata mai apoi de D. Anghel, N. Davidescu, I. Pilat, I. Minulescu. Apar, astfel, odaia, tablourile, scrinul, biblioteca. Pe Bacovia, interiorul camerei ii apasa: lampa afumata, hartiile de scris, fotoliile si soba se subordoneaza unei anumite stari: "si mana fotoliul spre soba,/La horn sa ascult vijelia,/Sau zilele mele totuna-/As vrea sa le-nvat simfonia.// Mai spune s-aduca si ceaiul/si vino si tu mai aproape,/Citeste-mi ceva de la poluri,/si ninga...zapada ne-ngroape". Focul, ceaiul si lampa apar

paralel cu sentimentul caderii zapezii, sentimentul de sfarsit de lume. Senzatia de caldura este asociata cu dimensiunea temporala care aduce "sentimentul mortii" inconjurat de lumina si alb, poetul exclama: "E ziua si ce intuneric!". Spre deosebire de Bacovia, Minulescu vine cu o poza "juvenila de incorigibil sentimental", usor superficial: "tu crezi c-a fost iubire-adevarata, / Eu cred c-a fost o scurta nebunie".

Instrumentele muzicale Simbolismul aduce in poezie o gama de instrumente muzicale, realizand corespondente intre emotie si instrumentul muzical: vioara, violina exprima emotii grave; clavirul - tristetea si sentimentul desperat al iubirii; ceterinca evoca medii sarace; fluierul este funebru; fanfara trezeste melancolii; pianina, melancolia constituie motive uneori exterioare, decorative, alteleori vor intra in substanta si in atmosfera generala a poeziei. La noi, st. Petica evoca mai toate instrumentele muzicale; vioara, mandolina, pian, harfa. D. Iacobescu, I. Minulescu, N. Davidescu percep muzica sentimental, iar Bacovia, grav, dezvaluindu-ne stari nevrotice: "Iubita canta-un mars funebru... / Ea plange, si-a cazut pe clape, / si geme greu ca in delir... / in dezacord clavirul moare". Culorile sunt in corespondenta cu instrumentele muzicale, pelicula este o pictura parfumata a primaverii; amurgul insoteste cantecul viorilor (st. Petica - "Cand viorile tacura"). Muzica lui Bacovia este stridentă si irita; la Davidescu este mai estuoașă, la st. Petica - vapoasă, la Minulescu se tanguie in romante.

Prin simbolism poezia romaneasca s-a innoit artistic, si-a imbogatit considerabil mijloacele de expresie, instrumentele prozodice, largindu-si tematica indeosebi prin orientarea spre lumea orasului.